

The Project Gutenberg eBook of Raatimiehen tytär

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Raatimiehen tytär

Author: Evald Ferdinand Jahnsson

Release date: January 2, 2007 [eBook #20252]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK RAATIMIEHEN TYTÄR ***

Produced by Tapio Riikonen

RAATIMIEHEN TYTÄR

Historiallis-romanttinen näytelmä kolmessa näytöksessä

Kirj.

EVALD FERDINAND JAHNSSON

Weilin & Göös, Jyväskylä, 1882.

JÄSENET:

Otto Rud, tanskalainen ritari, Borgholman linnan isäntä.

Rolf Jute, tanskalainen ritari.

Antero Suurpää, raatimies Turussa.

Barbro, hänen sisarensa.

Ebba, raatimies Suurpään tytär.

Sven Suurpää, edellisten heimolainen, meriupsieri.

Turunen, | porvareita Turussa.

Keihäkkä, |

Hieronimus, priorina Naantalissa.

Anshelmus, munkki " "

Perpetua, abbedissa " "

Josua, Antero Suurpään palveluksessa.

Eräs tanskalainen upsieri, tanskalaisia sotureita,

Turun porvareita ja nunnia.

(Teko tapahtuu elokuussa v. 1509; ensimmäinen näytös eräässä puistossa lähellä Turun kaupunkia,

toinen raatimies Suurpään talossa ja kolmas Naantalin luostarikirkossa.)

ENSIMÄINEN NÄYTÖS.

Näytäntö kuvaa: lehvakkaa seutua meren rannalla.
Oikealla matala kumpu.

Ensimmäinen kohta.

Antero Suurpää, Turunen, Keihäkkä ja muutamat Turun porvarit (istuvat vihannassa ruohikossa), Barbro ja Ebba (kantavat muutamasta vakasta ruokatavaroita eräälle litteälle paadelle).

ANTEEO S. Niinkuin äsken sanoin, hyvät ystäväni! onnellisia, iloisia uutisia saapuu tänne Ruotsista. Ehkä piankin saamme kuulla, että on rauha Tanskalaisten kanssa lopullisesti solmittu.

TURUNEN. Jumalalle olkoon kiitos näistä hyvistä sanomista! Kyllä onkin jo rauhattomuutta kestänyt tarpeesen asti ja päälle senkin! — Suolan hintakin on viimeisinä aikoina kohonnut niin tavattoman korkeaksi, ett'ei porvari eikä talonpoika jaksa sitä maksaa. Rauhan saatua kuihtunut kauppalikkeemmekin tietysti pian taas vaurastuu entisellensä.

KEIHÄKKÄ. Turhaa, mitätöntä toivoa tuo kaikki! En usko noista "hyvistä sanomista" sanaakaan!

ANTESO S. Miks'et usko?

KEIHÄKKÄ. Sentähden että maailmassa löytyy kolme asiaa, joihin en milloinkaan luota.

ANTERO S. Ja mitkä ne kolme ovat?

KEIHÄKKÄ. Svante herra, paha henki ja Tanskalaiset! Jos ensimmäinittu saa Lybeckiläiset puolellensa, niin jättää hän rauhan pahalle hengelle ja antaa selkään Tanskalaisille!

ANTEBO S. Älä soimaa valtion-hoitajaa! Siitä saat minun vihamiehekses!

TURUNEN. Samaten myös minun! — Jos hän vaan voisi antaa Tanskalaisille selkään, niin olis'kin se seikka kaikista parhain!

BARBRO (Ebballe.) No tyttö-raiska! mikä sinua riivaa? Mitä sinä teet? Oletko oppinut laskemaan kananpaistit pöydälle sillä tavoin, että makuisimmat reiskappaleet putoavat kalavatiin? — Mitä sinun tarvitsee kuunnella miesten puhetta? Onko sinun Tanskalaisten kanssa tekemistä? — Voi minun päiviäni! Etkö nytkin laskenut juustolautasta voiastiaan!

EBBA. Mutta armas täti...

BARBRO (Keskeyttäin.) Armas täti!... Anna minulle tuolta vakkasesta pullo Espanjan viinaa! — Sopii panna se tuohon kalavadin viereen.

EBBA (Antaa Barbrolle muutaman pullon.)

BARBRO. Kaikki maailman ja hengen ihmiset! Onko tuo nyt Espanjan viinaa? Eikö se ole Saksan olutta? — Mitä sinä ajattelet, tyttö?

EBBA. Mitä ajattelinkaan? — Ehkä ajattelin aamuista käymistämme kirkossa. Kuinka ihanasti pyhän Katarinan messu kaikui kuorien kaarrosissa!

BARBRO (Uhaten Ebbaa sormellansa.) Sitäkös ajattelit, kaunis valehtelijani! — Etkös tiedä, kuinka suuren synnin teet valhetta puhaessas?

EBBA. En valhetellut, sit'en tehnyt! Mutta totta todella en itsekään varmaan muista, mitä äsken ajattelin...

ANTEEO S. Eikö sinulla, sisar-kulta, jo ole ruoka valmisna?

BARBRO. On maari. Tulkaatte vaan syömään!

ANTEBO S. Niin käykäämme siis aterialle ja sitte maljoihin! (Menevät aterioitsemaan.) Tänäpä on

vaimo-vainajani sekä syntymä- että nimipäivä. Eläissänsä oleskeli hän mielellänsä tässä ihanassa puistossa... Siitä syystä käskin teidät tänne... Jaa ... jaa ... eriskummallisesti ajat vaihtelevat, ihmiset vaihtelevat. Toinen kukoistaa, toinen lakastuu; se on maailman meno!

EBBA (Itsekseen.) Heillä on vaan soimauksia ja kirouksia Tanskalaisille! Nämät kiroukset polttavat kuin kyykäärmeen pistämät mun rintaani! (Menee ylös kummulle ja istuu erään puun taakse, kätkein silmänsä käsiinsä.)

ANTEBO S. Nyt juokaamme kunnan valtionhoitajan malja! Svante Stuuren malja!

TURUNEN ja PORVARIT. Eläköön Svante Stuure!

KEIHÄKKÄ. Minä puolestani juon sen rauhan maljan, jota Svante herra ei saa aikaan!

ANTEEO S. (Keihäkälle.) Pyydätkö aloittaa riitaa?

KEIHÄKKÄ. Älä suutu, veljeni Antero! Asiassa on monta haaraa ja pilkan-laskijallakin on joskus suunvuoro.

TURUNEN. Sinun pitää juoman valtionhoitajan malja, jos tahdot olla ystävämme!

KEIHÄKKÄ. Niin olkoon menneeksi! Eihän tuo minua haittaa — eläköön vaan hänkin!

(Sven Suurpää tulee.)

Toinen kohta.

Edelliset ja Sven Suurpää.

ANTERO S. Terve tulemastas, Sven! Kauan olet viipynyt...

SVEN S. Suokaa anteeksi! Minua tapasi odottamattomia esteitä... Yht'äkkiä saapui luokseni sanansaattaja Wiipurista, päällikköni Erik Bjelken lähettämä. Hän käskee minua kiiruhtamaan sinne, sillä hän aikoo taas lähettää laivaston merelle, kun ei hierotusta rauhasta kuulu lopullista päätöstä.

KEIHÄKKÄ. Nytpä saatte kuulla, että oli totta, mitä askein sanoin! Keihäät taas käteen ja aurat nurkkaan!

TURUNEN. Siis uudestaan sota ja siitä seuraavat kaikkinaiset surmat, vahingot ja surkeudet! Maa on jo monessa paikoin hävitetty autioksi, pellot kylminä ja kansa köyhtynyt nälän tuskaan asti! Hyvä Jumala, kuinka kauan sinun hirmuista vitsaustas kestäneekään!

ANTERO S. Olkaa rauhoitetut! Ruotsista tänne viimeksi tulleet uutiset eivät vielä ole ehtineet Wiipurin uljaan linnan isännän luo.

SVEN S. Olisiko teillä todellakin joitakuita luotettavia rauhan tietoja?

ANTERO S. On toki. — Eilen tuli kirje valtioneuvostolta Tukholmassa Turun kaupungin raadille, että nyt on toivo joutuisasta ja kunniallisesta rauhasta suurempi kuin milloinkaan ennen. Kenties ovat rauhan artikkelit jo tänä hetkenä molemmin puolin hyväksytyt! Maistelkaatte vaan, ystäväiseni, hyvissä mielin maljojanne! Rauhasta olen varma. (Kaikki juovat. Svenille.) Koska ai'ot lähteä?

SVEN S. Huomenna, — aamulla varhain...

ANTERO S. Niin kiiruusti. Sepä ikävä!

BARBRO. Jättäkää toki hetkeksi sodan puuhat ja käykää tätä kaunista puistoa ihailemaan!

ANTERO S. Siihen ehdoitukseen suostumme.

(Kaikki, paitsi Sven, menevät vasemmalle.)

Kolmas kohta.

Sven ja Ebba. Myöhemmin Rolf Jute ja Josua.

SVEN. Mihinkä lie Ebba mennyt? Minun täytyy välttämättömästi hänet kohdata kahdenkesken.

EBBA. (Itsekseen.)

Kuink' ompi luonto tyyni kaikkialla,

Ja rauhallinen! Tuolla pilkoittaa
Kuin peili lahden pinta; purppuralla
Auringon sätehet sen rusoittaa.
Jo haavan lehdellekin toivottu
On suotu lepo, kauan kaivattu.
Mut sydän ihmisraukan raivoaa, —
Sen myrskyt vasta kuolo asettaa!

SVEN (Kiiruhtaa ylös kummulle.) Ebba!

EBBA (Säikähtää, nousee seisomaan.) Sven, sinäkö se oletkin! olit peljättää minut hengettömäksi! — (Antaa kättä Sven'ille ja käsi kädessä tulevat he sitte alas kummulta.)

SVEN. Taas olet murheellinen. Oi, armas Ebba, jospa voisin toimittaa sinulle edes yhden ilohetken, vaikkapa se tapahtuisikin kuumimman sydänvereni vuodattamalla! Mutta sitä en taida! Minulle on ainoastaan suotu tehdä sun kohtalosi yhä katkerammaksi! — Niin on armoton, julma sallimus sen määrännyt!

EBBA. Älä sano niin, Sven! — Usein olet sinä ollut minulle iloksi ja monesta hyvästä tulee minun sinua kiittää. Sinun jalomielisyytes minussa on ylläpitänyt uskon miehen kunnosta ja luottamuksen miehen lupauksiin.

SVEN. Sen pahempi! Sen kautta olen syrjähtynyt yhä kauemmaksi elämäni rakkahimmista toiveista ja onneni tähti pakenee pakenemistaan yhä etäämmälle, niin etäälle, ett'en sitä ikänä voi saavuttaa. Haa! Julmistuneet lemmettäret tekevät minusta pilkkaa! — Sinun rakkauttas, Ebba, en taida koskaan saada! — Kummastuttava uskollisuus tekee sen mahdottomaksi!

EBBA. Voiko uskollisuuskin olla kummastuttava?

(Rolf Jute on noussut kummulle. Hän kätkee itsensä puitten taakse.)

SVEN. Voipi tosin... Sinun uskollisuutes on kummastuttava! Tuota miestä, jolle viidentoista-vuotiaana tyttösenä lupasit rakkautesi, häntä lemmit yhä vielä, vaikka et ole häntä nähnyt etkä hänestä vihiäkään kuullut seitsemään vuoteen ja vaikka hän päällepäätteeksi on maamme vihollinen! Minä ihmettelen uskollisuuttasi yhtä paljon, kuin minä vihaan häntä!

EBBA (Innokkaasti.) Vaikka hän on maamme vihollinen, sanot sinä! Mitäs siitä, jos hän onkin! — Etkö tiedä, että rakkaus tasoittaa syvimmätkin syvyydet, jotka eroittavat vihan ja ystävyuden? — Ha! Ha! Mitä merkitsee kaikki maailman viha, verrattuna yhteen ainokaiseen lemmen kipenään, joka riehuu neitosen rinnassa? Kantakoot maailman mahtavat vihaa povessansa, sammuttakoot kansakunnat raivonsa määräämättömään veren tulvaan — loukkaamattomana niinkuin jumalatar Diana rientää rakkaus verisien ruusujen yli ja sen sovintoa saarnaavaa ääntä ei tukahuta sotatorvien pauhina — eikä tappelutantereella kaatuneitten ruumiit, ladottuina korkeampiin kukkuloihin kuin Alpein korkeimmat huiput, voi estää sen askeleita! — Sinä puhut rakkaudesta, vaan et ymmärrä rakkauden salaisuutta!

SVEN. Älä suutu minuun, Ebba!

EBBA. Mutta kuitenkin on mahdollista, ett'ei se mies, jolle vannoin rakkauteni, ajattele samoin kuin minä... Tuo onneton laulu: "seitsemän vuotta lähettämättä vähintäkään sanomaa" — alkaa jo minunkin korvissani kaikua kolkolta! — Noniin! Jos hän on unhottanut valansa, niin ei hän ollutkaan sama jalo sankari, joksi häntä luulin! — En kuitenkaan epäile vielä... — Vasta kun tämä vuosi on joutunut loppuun, heitän toivoni...

SVEN. Ja sitte?

EBBA. Sitte pysyn vahvana, vakaana sinulle antamissa lupauksissani! —

(Josua tulee vasemmalta.)

JOSUA. Isäntäni tekee minun kauttani tiettäväksi, että hän vierainensa jo on menomatkalla. Hän pyysi teitä kiiruhtamaan ja käski minun panna ruokatavarat vakkaan ja sitte vakan kanssa yhdessä tulla jällestäpäin. (Hän laskee ruokatavarat vakkaan. Sven ja Ebba menevät.) Niin nyt loppuivat nämät kestit! Mutta on toisia parempia tulemassa, kun kerran juodaan noitten nuorten häitä! He näyttävät niin surullisen muotoisilta, mutta se sellainen suru tietysti tulee rakkauden ilosta. Peijakas, juonpa minäkin maljan heidän onneksensa!

(Menee vakkoinensa ja juo mennessänsä muutamasta pullostasta.)

Rolf Jute tulee alas kummulta.)

Neljäs kohtaus.

Rolf Jute (yksin).

ROLF JUTE. Taivaan pyhät! minä kiitän teitä, että on morsiameni minulle uskollinen, että hän vielä lempii minua!... Ah! —

(Hän vetäytyy syrjään. Ebba tulee.)

Viides kohtaus.

Rolf Jute ja Ebba.

EBBA. Mihin jätinkään tuon huivini? Todellakin — kiivas tätini ei suotta soimaa minua tyttö-raiskaksi ja hupsuksi, kun näin olen muistamaton! — (Löytää huivinsa paadelta ja aikoo mennä.)

ROLF JUTE. Ebba!

EBBA. Oi!

ROLF JUTE. Miksi säikähdyt minua?

(Tarjoo kätensä Ebballe.)

EBBA. Se siis ei ollutkaan sinun aavees! Rolf! Rolf!

{Juoksee Rolf Juten syliin.}

ROLF JUTE. Oi hetki autuaallinen! — Samoin kuin auringon noustessa kesäiset sumupilvet haihtuvat, niin haihtuvat nyt menneiden vuosien ikävyys sekä tuska, ja sanomaton ilo ja suloisuus täyttävät kaiken rintani! — Nojaudu, armahani, likemmäksi sydäntäni, oikein tunteakses, kuinka kovasti se sykkii! Ah! Ebbani! Nyt olet minun, minun ijankaikkisesti! Ei muu kuni kuolo voi meitä tästälähin eroittaa!

EBBA. Mutta, Rolf! miksi olet viipynyt, — viipynyt seitsemän vuotta? Kuule — seitsemän pitkää vuotta!

ROLF JUTE. Oi kultaseni! Enkö olisi sun luokses rientänyt, kiiruhtanut, jos mahdollista olisi ollut? Mutta tyly esivalta lähetti murehtivan ylkäs Indian kaukaisille maille ja siltä matkalta palasi hän takaisin vasta muutama kuukausi sitte. Mikä murheen aika! Sydämeni oli musertua levottomuudesta, kun ajattelin: lieneekö morsian kaukana purjehtivalle, matkustavalle ritarillensa uskollinen?

EBBA. Eikö ritari tuntenut morsiamensa uskollista mieltä? Voisinko minä olla uskonon?

ROLF JUTE. (Suudellen Ebbaa.) Rakas kultaseni! Levottomuus on rakkauden sisar ja aika vihaa sekä rakkautta että uskollisuutta!

EBBA. Mutta kuitenkin on aika ollut ystävällinen sinua kohtaan. Minusta nähden olet aivan samanmuotoinen, kuin olit viimein erotessamme.

ROLF JUTE. Uskollisen lempesi silmät peittävät ajan matkaansaattamat muutokset. Oi rakas Ebbani! Myrskyistä ehdin mä vihdoin rauhansatamaan!

(Hän syleilee Ebbaa. Josuan ääni vasemmalla: "Neiti Ebba!
Neiti Ebba!")

EBBA. Minua kaivataan ja Josua käy minua jo etsimässä. (Huutaa vasemmalle.) Ole huoletta, Josua! Minä tulen kohta! (Rolf Jutelle.) Tule nyt kanssani, armahani! Isäni odottaa...

ROLF JUTE. En tällä kertaa taida tulla, vaikka kovasti on ikävä sinusta näin kohta erota!

EBBA. Miks'et tule?

ROLF JUTE. Syytä siihen en nyt ehdi selittää. Mutta ole minusta puhumatta siksi, että järkähtämättömän rakkautemme nimessä tulen sinua vaatimaan vaimokseni ja viemään sinut alttarin eteen, jossa pyhä kirkko on meidät yhdistävä katkaisemattomilla siteillä!

EBBA. Et toki kauan viivy?

ROLF JUTE. En. — Vaan jätä tuo huivisi minulle! Se on oleva lohdutukseni siksi, että sinut taas kohtaan.

EBBA. Se muistuttakoon sinua minusta! — Hyvästi, rakas Rolf!

ROLF JUTE. Hyvästi. — (Hän syleilee Ebbaa, joka sen jälkeen rientää pois vasemmalle. — Suutelee Ebban antamaa huivia.) Oi, kuinka on tämä huivikin minulle rakas, sillä siitä voin sanoa: se on hänen! Se onpi minulle kultaa kalliimpi, sillä se on peittänyt armahani ihanaisia kasvoja ja imeskellyt mehua, makeutta hänen kiemuroitsevista hiuksistansa!

(Otto Rud ja kaksi soturia tulee kummun takaa.
Ilma pimenee vähitellen.)

Kuudes kohtaus.

Rolf Jute ja Tulleet. Myöhemmin yksi upsieri ja kaksi soturia.

OTTO RUD. Tähän päättyköön tiedustelu-retkemme! Kauemmaksi emme uskalla mennä; — joku voisi meidät nähdä. Ritari Rolf! sinä joka tunnet nämät seudut, mikä on miettees? Ryntäämmekö kaupunkiin maitse vai meritse?

ROLF JUTE. Muistakaa, että Turun linna vartioitsee Aurajoen suuta!

OTTO RUD. Piru sen linnan periköön! — Entäs jos laskisimme väkemme maalle tähän rantaan? Onko pitkäkin matka tästä kaupunkiin?

ROLF JUTE. En sitä sylelleen taida määrätä, mutta lyhyesti sanoen: se ei ole aivan pitkä.

[Salama leimahtaa ja ukkonen jyrähtää etäällä.]

OTTO RUD. Haa!... Kiitos ja ylistys suojelija-pyhälleni, pyhälle Yrjölle! — Taivas pimenee, sieltä syntyy myrsky! Venheillämme ja pienemmillä haaksillamme voimme yön pimeydessä hiipiä linnan sivutse sisälle kaupunkiin! — (Koroittaa kätensä taivasta kohden.) Te synkät pilvet! nouskaa korkeammalle taivaan kannelle ja peittäkää tämä maailma nokimustalla vaipalla! — Te salamat! leimutkaa! Leimutkaa iloisesti kuin kokkovalkeat! — mutta lymytkää pimeässä kätkyessänne silloin, koska purjehdimme linnan ohitse!

ROLF JUTE. Minkä onnen kohtalon ai'otte kaupungille, jos tuumanne onnistuu?

OTTO RUD. Miksi sitä kysyt? Ha! ha! ha! Se onkin sääli, joka loistaa silmissäs! Aina siitä ajasta asti, kun palvelit linnan väessä Maunu Frillen komannon alla, lemmit sinä — luulen ma — tuota kurjaa Turun kaupunkia. Kenties on sulla joku sydänhempukkakin täällä? Sankt Olavi! minä vannon, että hupilaisekseni otan tuon sinisilmän myötäni Borgholman linnaan!

ROLF JUTE. (Tarttuu miekkansa kahvaan.) Herra ritari! Kavahtakaa, ett'ei pilkkanne koskisi omaan nilkkaanne!

OTTO RUD. Ha! ha! ha! Joko suutuit! Siis arvasin suorastaan oikein!

ROLF JUTE. Vastatkaa kysymykseeni! — Minä vaadin saada tiedon siitä, kuinka ai'otte kohdella kaupunkia ja sen asukkaita?

OTTO RUD. Sinulle olen siihen vastauksen antava, vaikka olikin kysymykses hyvin röyhkeä. (Taas iskee tulta ja pitkänen käy.) Luonnon voimille ma tahdon toimittaa myötä-sointoisuutta! Nuotiot minä viritän kirkkaammat kuin salamoiden kiemuroitsevat soitot! Siis tulta, tulta! — Ukkosen jyskeen teen mitättömäksi vaskitorvien ulinalla ja rumpujen paukinalla, — ja tähän toimittamaani soitantoon yhdistykööt lopuksi vielä kuolevaisten valitushuudot! — Näin ankarasti rankaisen tätä uppiniskaista kaupunkia ja sen asukkaita!

ROLF JUTE. Vaan minä en suostu tähän julmuuteen enkä myönnä, että pyhää Dannebrogia tahrataan viattomain verellä!

OTTO RUD. (Pilkalla.) Sinä et suostu! ... sinä et myönnä!

ROLF JUTE. Sellainen menetys olisi Hannu kuninkaan tahtoa vastaan!

OTTO RUD. Sinulle kai liekin kuningas ilmoittanut tahtonsa!? —

ROLF JUTE. Minä tiedän, ett'ei hän ole verta himoava tyranni ja että hän vaatii meiltä säveliästä kohtelemista alamaisiansa kohtaan! — (Sitoo Ebban huivin kypärinsä ympäri.) Tämä valkoinen huivi on oleva minun sotamerkkini, ja sääli veljiämme Suomalaisia kohtaan olkoon tunnossamme! — Rahalunnaat vaadimme kaupungin asujamilta, se on kohtuullista! — mutta inhoittavaa, pakanallista

olisi miekkamme saastuttaminen rauhallisten porvarienvereissä!

OTTO RUD. Haa! Sinä niskoittelet päällikköäsi vastaan! (Puhaltaa pilliin. Eräs upsieri ja kaksi soturia tulee. Upsierille.) Ota ritari Rolf vangiksi! Jos hän tekee vastarintaa, niin pistäkööt soturit hänet keihäällänsä heti paikalla kuoliaaksi! (Rolf jutelle.) Pääset tällä kertaa halvasta hinnasta. Muutaman päivän vankeus olkoon sinulle muistutuksena siitä nöyryydestä, jota olet velvollinen osoittamaan päälliköllesi! Mutta varo itseäs täst'edes!

UPSIERI. Herra ritari! antakaa minulle miekkanne!

ROLF JUTE. (Itsekseen.) Koko armeijan yhdistetty voima ei riitä pidättämään minua tätä yötä vankeudessa! —

(Hän jättää miekkansa upsierille ja menee. Upsieri ja soturit seuraavat häntä.)

TOINEN NÄYTÖS.

Vierasten-tupa Antero Suurpään talossa. Tuvassa on kolme ovea. Eräessä kartiineilla peitetyssä seinän komerossa vuode.

Ensimmäinen kohtaus.

Antero Suurpää, Sven Suurpää ja Ebba.

ANTERO S. (Katsoen ulos akkunasta.) Ilma taas on tyyntynyt ja taivas pilkoittelee selvänä... Sade on la'annut eikä pitkänen enää käy... (Ebballe.) Nyt, rakas lapseni, tohdit jo pelkäämättä mennä levolle. Ukkosen jyrynä ei kau'emmin häiritse untas... Minä näen, että olet kovin väsynyt.

EBBA. (Antaa suuta isällensä.) Hyvää yötä, rakas isäni! — (Antaa kättä Sven'ille.) Rauhallista unta, armas heimolaiseni! —

(Hän menee vasemmasta sivuovesta.)

Toinen kohtaus.

Antero Suurpää ja Sven Suurpää.

ANTEBO S. Sinä olet tänäpäpä kahdenkesken puhutellut Ebbaa?

SVEN. Olen...

ANTBEO S. Oliko hän yhtä pysyväinen entisissä päätöksissensä kuin tähänkin asti?

SVEN. Sanomattakin sen arvannette...

ANTEBO S. Hyvä vieraani ja heimolaiseni! Sinä tiedät rakkahimpia elämäni toiveita olevan niin pian kuin mahdollista saada nähdä sinun ja tyttäreni kohtalot yhdistettyinä. Mutta tätä nykyä on mahdotoin panna tuota asiaa toimeen. Meidän täytyy kärsivällisesti odottaa... No, no! — ei tule tämä odotus pitkäksi, kun ei tästä vuodesta enää ole muuta kuin viisi kuukautta jälellä!

SVEN. Mutta sillä aikaa voipi *hän* saapua tänne.

ANTERO S. Se olisi ikävä ja harmittavainen tapaus. Mutta minä toivon, taikka paremmin, olen ihan varma siitä, että hän aikoja sitte on unhottanut sekä rakkautensa että Ebballe antamat lupauksensa, vaikk'en saa tuota tyttö-hupsua sitä uskomaan! — Kuinka sen asian laita olleekin: tytärtäni en ikänä eläissäni anna Juutilaisille vaimoksi! Kun tuo junkkeri-veitikka tuli Ebballe tutuksi, olivat Tanskalaiset ja Ruotsalaiset — ainakin nimeksi — veljeksiä ja Hannu kuningas oli meidänkin laillinen kuninkaamme. Mutta sittemmin olen noita nimiveljiämme oppinut paremmin tuntemaan!

SVEN. Tässä asiassa on toinenkin ikävä kohta, josta ette ole puhuneet. — Minä en ikänä voi saavuttaa Ebban rakkautta. — Kuinka tämä seikka minua katkerasti huoleuttaa! Niinkuin Jakob tahtoisin seitsemän vuotta palvelulla saadakseni Ebban vaimokseni ja tämä koetuksen aika ei tulisi minulle pitkäksi eikä katkeraksi, jos olisin varma siitä, että hän sen päättyessä rakastaisi minua!

ANTEBO S. Ole vaan huoletti sen asian suhteen! Ebba pitää sinua korkeassa arvossa ja jota nainen pitää korkeassa arvossa, sitä oppii hän pian rakastamaan. Helposti olet tyttö-raiskan sydämen kokonaan valloittava, kun hän vaan kerta pääsee noista kirotuista houreistansa!

SVEN. Jumala suokoon niin tapahtuvan, mutta kovin epäilen sellaisen voiton niin helposti voitetuksi, kuin ehkä luulette!

ANTEBO S. Olenhan minä sinua vanhempi ja tunnen siis naisten sydämet paremmin kuin sinä! Vaan nyt jätän sinut, sillä jo on — luulen ma — sydänyö. Sinun on lepoa tarvis, kun huomenna lähdet matkaan. Kaikki taivaan pyhät sinua suojelkoot, rakas poikani.

{Hän menee oikeasta sivuovesta.}

Kolmas kohtaus.

Sven Suurpää (yksin.)

SVEN. Kuinka olin onnellinen ennen poikana ollessani! Tuskin olin vuoteelle heittäytynyt, kun jo kohta Uniukko valmumettään silmäripsilleni riputteli. — Nyt on toisin; yöt ovat päivää rauhattomammiksi muuttuneet! Naisen silmäys, vaikkapa on se kuva taivaan suloisuudesta, vie levon miehen rinnasta ja karkoittaa unen hänen silmistänsä. {Istuu vuoteelle. Sotatorvein ulina ja rumpujen jyrinä kuuluu ensin etäällä, sitte lähempänä. Tähän pauhinaan yhdistyy sittemmin hätä-kellon ääni. Sven hypähtää seisaalle.} Tuo tuollainen soitto ei ole minulle outo, mutta mitä merkinnee se tällä kertaa? Onhan meillä rauha Venäläisten kanssa... Haa!... Jo arvaan, mitenkä asian on laita! —

{Antero Suurpää tulee kiireesti ja säikähtyneenä.}

Neljäs kohtaus.

Antero Suurpää ja Sven Suurpää.

ANTERO S. Ken häiritsee yörauhaamme näin kauhistavalla tavalla?

SVEN. Ma luulen — Tanskalaiset!

ANTERO S. Pyhä Maria! Suojele nyt onnetonta kaupunkiamme!

SVEN. Mä lähden tiedustelemaan!

ANTEEO S. Vaan älä viivy kau'an!

SVEN. En. Tarpeelliset tiedot saatuani riennän taas kohta tänne teitä suojelemaan.

[Menee peräovesta.]

ANTEBO. S. Tanskalaiset! Voi kuinka petyin rauhan toiveissani!

{Barbro ja Ebba tulevat pelästyneinä.}

Viides kohtaus.

Antero Suurpää, Barbro ja Ebba.

EBBA. Oi rakas isäni! Sano — miksi tämä hirmuittava meteli?

BARBRO. Taivaan Jumala! Viimeinen tuomio on varmaan läsnä! Sitä se tiesi, että vesi joessa tänäpäpä oli aivan veripunainen — tuhat ihmistä voipi sen todistaa — ja "viisas Martha" näki eilen taivahalla kaksi paljastettua miekkaa, jotka taistella meukoivat keskenänsä! Paitse näitä on moni yöllä tuomiokirkon ohitse käydessänsä kuullut sieltä hirvittäviä ääniä, syviä niinkuin kuolleiden huokaukset! Kauhistavaa! Ken kuolevainen on mahdollinen astumaan sinun istuimes eteen, oi Herra!

ANTERO S. Vaikeroitseminen on hädässä huono kumppali!

BARBRO. Hukka perii, hukka perii meidät, veli Antero! Nyt ennustukset toteutuvat!

EBBA. Kerro, isäni — mistä syystä yö-sydämellä tämä hälinä?

ANTEBO S. En varmaan itsekään tiedä syytä siihen, mutta arvelukseni mukaan ovat Tanskalaiset kavalasti ryntäytyneet kaupunkiamme ryöstämään!

EBBA. Haa! — Tanskalaiset!

ANTERO S. Niin, Ebba — nämät julmat verivihollisemme!

EBBA. Verivihollisemme! —

(Sven tuke peräovesta.)

Kuudes kohtaous.

Edelliset ja Sven Suurpää, myöhemmin Josua ja vielä myöhemmin Tanskalaisia satureita.

SVEN. Kirous ja perikato! Kaikki helvetin voimat ovat päästetyt irti! Tuo julma ja säälimätön Borgholman linnan herra Otto Rud ja hänen alapäällikkönsä Rolf Jute ovat väkinensä hyökänneet kaupunkiin!

EBBA. Rolf Jute! Pyhä Jumala!

(Hän vaipuu eräälle tuolille.)

SVEN. En kauemmaksi ehtinyt kuin ystävämme Turusen taloon asti, niin jo yksi vihollisparvi tuli minua vastaan. Surkeasti hävittäen kulki se eteenpäin! Muutamat heistä räökkäsivät pilatusta kunniastansa punastuvia vaimoja, toiset laahasivat tukasta Turusen kuollutta ruumista perässensä!

EBBA. Voi!

ANTERO S. (Tuskalla.) Ystäväni Turusenko?

SVEN. Näille rosvoille kostettuani riensin tänne.

(Menee akkunan tykö.)

ANTERO S. Voi armas ystäväni Turunen!

SVEN. Haa! petoja! He polttavat kaupungin! Monesta kohden riehuu jo tuli taivahalle! Niinkuin jättiläinen seisoo toki vielä tuomiokirkko liekkein keskellä eheänä.

(Melske on lähestynyt. Kolaus porttia vastaan kuuluu ulkoa.)

ANTERO S. Jo ovat täällä! — He ryntäävät porttia vastaan!

(Hän pukeutuu aseisiin. Josua tulee peräovesta.)

JOSUA. Ei kestä portti kauan heidän ankaraa rynnäköönsä! — Paetkaa kiireesti!

(Samassa kuuluu räjähdys, jolla portti aukenee, ja sen jälkeen kiivaat huudot: "Hurraa! Hurraa!")

SVEN. Nyt on liian myöhäistä paeta! —

(Hän asettautuu miekka nostettuna peräovelle, josta joukko Tanskalaisia satureita kohta ryntää sisään.)

SVEN. (Taistellen.) Takaisin rosvo! Vieläkö janotte enemmän verta, pyövelit! —

(Antero Suurpää ja Josua rientävät myös taistelemaan. Tanskalaiset pakenevat. Sven ja Josua ajavat heitä takaa, mutta palajavat hetken kuluttua takaisin.)

BARBRO. Jumala armahtakoon! Mitenkä on Ebban laita?

EBBA. (Nousten kiivaasti seisaalle.) Olkaa huoletta minun puolestani, rakas tätini! Se oli vaan äkinäinen pyörtymys, joka jo on mennyt ohitse!

SVEN. Nyt on meillä hetkinen loma-aikaa. Sitä täytyy meidän tyystin käyttää! — (Antero Suurpäälle.) Kunnioitettava heimolaiseni! Teidän ja naisten pitää mitä kiireemmin paeta! Takaportista käy vielä tie pelastukseen!

JOSUA. (Sulkee peräoven ja tönkitsee sitä.)

EBBA. Rolf Jute siis johtaa heitä? Etkö äsken niin sanonut?

SVEN. Hän sekä Otto Rud. — Mutta kiiruhtakaa! Viholliset pian palajavat miehissä!

EBBA. (Itsekseen.) Haa! Käärmettä olen kyyhkyisenä tuudittanut, rosvoa sankarina sydämessäni säilyttänyt!

ASTEKO S. Minä en jätä hädän ja tuskan aikana syntymäkaupunkiani. Omatuntoni, koko raatikunta ja kaikki ihmiset soimaisivat minua siitä! Voi poloista Turkua! Kenessä löytäisit vihdoinkin suojaa, jos vanhimmat ja arvollisimmat asukkaistasi pötkisivät pakoon? — Mutta naisten täytyy kohta lähteä!

EBBA. (Hyväillen isäänsä.) Rakas isäni! En minä jätä sinua, en luovu sinusta! — Eroitettuna sinusta kuihtuisin niinkuin kukka, jonka myrsky repii siitä turpeesta, minkä helmassa se oli kasvanut. Ma tahdon kuolla — jos niin tarvis olisi — sinun kerallas, mutta kaukana sinusta en voi elää! — Vaadi minulta mitä muuta tahansa, mutta älä vaadi minua lähtemään, rakas isäni!

ANTERO S. Armas lapseni!...

EBBA. Älä luule, että minä pelkään! En minä pelkää Tanskalaisia, jos he ihmisistä ovat muuttuneet pedoiksi! — Niinkuin muinoin Judith, tahdon nyt minäkin riisua naisluontoni, tahdon viskata pois kaiken sen vienouden ja hempeyden, joka tekee naiset heikoiksi! Anna minulle miekka, hyvä isä! Minä taistelen sinun rinnallas ja jospa olisikin tuo Holofernes minun sydämelleni ollut rakkaampi muita ihmisiä maailmassa, niin tahdon kostaa hänelle taikka höyrytköön hänen kalpansa minun verestäni! — Ainoastaan kuolleen ruumiini ylitse on Tuoni astuva sinun luokses!

ANTERO S. Rauhoita jo mieles, lapsi kultani!...

EBBA. Rauhoita mieles, sanot sinä, armas isäni! — Rauhoittukoon luonto, koska ukkonen jyskyttää taivaan ja maan pieliä! — Rauhoittukoon meri, koska raivoava myrsky liikuttaa sen sisimpiä sisuksia ja kauheasti pieksää sen tuskasta läähättävää rintaa! Rauhoittakoon yön pimeydessä autiohon korpeen eksynyt lapsi mielensä, rauhoit...

(Puhkea itkemään.)

ANTERO S. Voi tyttäreni!

EBBA. Älä luule, että minä olen heikko! — Rintani on vahvempi kuin haarniskaan puetun ritarin ja mieltäni eivät voi kaiken maailman kuolot hämmästyttää! — Anna minulle vaan ase, niin saat havaita, että suonet tässä kädessäni ovat sitkeämmät kuin kypärin soljet ja kestävämmät kuin kalvava kaiho!

BABBRO. Tyttö! Tyttö! onko tässä aikaa haaveksia? Malta jo mieles ja ymmärrä, että miehille meistä on vaan estettä, vaivaa ja hankaluutta, Tule kinaamatta kauniisti kanssani! — Vaan mihinkä meidät lähetät, hyvä veljeni?

EBBA. Älä vaadi minua lähtemään, armas isäni!

ANTERO S. Minun täytyy vaatia ... sinun täytyy lähteä! — Abbedissa Brigittan luostarissa on minun lankoni. Hänen luonansa löydätte turvaa ja suojaa. — (Josualle.) Mene valjastamaan hevonen rattaisiin. Vanha Martti lähteköön ajomieheksi. Sinun apuas ehkä vastakin tarvitsen.

(Josua menee.)

EBBA. Onko se siis vakaa päätökses, viimeinen sanas, että minun pitää lähtemän?

ANTERO S. On.

EBBA. {Menee äkisti Sven'in tykö.} Olet sanonut minua rakastavasi, olet vakuuttanut, että mielelläsi minun hyväkseni vertasikin vuodattaisit?

SVEN. Sen olen sanonut ja sanon nyt uudestaan, että joka hetki olen valmis kuolemaan sinun edestä!

EBBA. Minun täytyy panna sinun rakkautes koetukselle. Sinun pitää vannoman minulle eräs pyhä vala!

SVEN. Ehdottomasti sen vannon!

EBBA. Vanno siis, että kuolemahas asti puolustat isääni, että ennemmin annat hakata itses kappaleiksi, kuin jätät hänen vihollisten valtaan!

SVEN. Pyhän Jumalan kautta vannon, että olisin tämän pyytämättäkin tehnyt!

EBBA. Kiitos, Sven! — Vaadi nyt minulta jotakin vastineeksi, jos haluat...

SVEN. Anna minulle kätes, Ebba! {Sulkee Ebban käden käsiinsä.} Suo minun katsella ihaniin silmiisi, katsella niin tarkoin, että niiden loiste välkkyi silmiini vielä haudan toisella puolella! Oi kuinka sun

silmäykses lämmittävät sydäntäni! Joka saisi kuolemaansa asti ihaila niiden kirkkautta! Armas Ebba! Jos en sinua enää kohtaa täällä maailmassa, niin sanon sinulle nyt, että olen sinua sanomattomasti rakastanut, rakastanut enemmän kuin Jumalaani! — Antamani lupauksen vastineeksi vaadin, että silloin tällöin ystävyydellä muistelet minua, jos onneni niin suopi, että matkailen Manan tietä, ennenkuin taas kohtaan sinut!

EBBA. [Nojautuu Sven'in rintaa vastaan.] Armas, jalo heimolaiseni — kuinka vois sinua milloinkaan unhoittaa?

{Melske taas lähestyy.}

ANTERO S. Viholliset lähestyvät. — Erotkaa, rakkaat lapseni!

EBBA. {Suutelee Sven'ia äkisti.} Jää hyvästi, armas Sven! {Sitte hän lankee isänsä kaulaan.} En sinua millään ehdolla tahtoisi jättää!

ANTERO S. {Kantaa Ebban ulos oikeasta sivuovesta.}

BARBRO. (Sven'ille.) Ole varovainen! — Minä jätän sinut pyhän Katarinan suojaan!

{Menevät.}

ANTERO S. {Tulee Sven'in kanssa.} Meidänkin olisi kenties ollut paras karttaa vihollisten ensi raivoa.

SVEN. Mutta se onpi myöhäistä! Tuosta ovesta emme taida mennä ulos; sillä naisten pakoretki tulisi sen kautta ilmi-annetuksi ja tuolta ryntävät jo, niinkuin kuulette, viholliset. Vaan seisokaa tuossa komerossa minun takanani! Minä olen nuori, olen vahva, enkä luulisi itseäni huonoksi kilveksi teille.

{Tanskalaiset soturit murtavat oven ja työntävät huoneesen. Muutamat heistä, joilla on viinapullo kädessä, asettuvat erään pöydän ympäri, toiset uhkaavat Sven'ia keihäillänsä.}

1:NEN SOTURI. No Suomalais-ryökäleet! Joko nyt saamme olla vieraina tässä huoneessa?

2:NEN SOTURI. {Ryyppien.} Teillä on oivallista Espanjan viinaa, raatimies Suurpää. — Hei, kuinka suuri se pää sitte onkaan? Vaan ei se kuulukkaan tähän asiaani — Me kävimme jo kellarissanne. Teidän maljanne!

3:MAS SOTURI. Tänne kaikki talon kalleudet, kullat ja hopeat, kirottu raatimies!

1:NEN SOTURI. Taikka ratsumies — sillä Tuonelaan saat ratsastaa, ell'et kelvollisilla lunnaila lunasta meiltä henkeäsi!

2:NEN SOTURI. Ha, ha, ha! Teidän maljanne, ratsumies Suurpää!

4:JÄS SOTURI. Sinun pistän kuoliaaksi, ell'et kannata tänne tavaroitasi.

(Aikoo pistää raatimiestä keihäillänsä, mutta Sven väistää iskun miekallansa. Toiset soturit rikkovat huonekaluja. Rolf Jute tulee. Soturit väistävät syrjään.)

Seitsemäs kohtaus.

Edelliset ja Rolf Jute.

ROLF JUTE. (Sotureille.) Aseet maahan! Ei vähintäkään väkivaltaa eikä julmuutta siellä, kussa minä kuljen! (Antero Suurpäälle.) Jumalan kiitos, että ehdin tänne hyvään aikaan teitä pelastamaan! — Mutta tuskin enää tunnettekään minua, niin kauan kun olen ollut täältä poissa?

SVEN. Haa! Sinä oletkin Rolf Jute, mun veriviholliseni! — Vedä miekkas!

ROLF JUTE. En tiedä sun kanssas koskaan riidassa olleeni!

SVEN. Puolusta itseäs! Vai kykenetkö ensinkään rehelliseen taisteluun, kunnoton Juutilainen? Miehuus ja kunto karttavat teidän urotöitänne! Kavalasti hiipiä unissaan lepääväin, aseettomain porvarein päälle — se on teidän kehno sotatapanne, te tanskalaiset pedot!

ROLF JUTE. Älä soimaa minussa kansalaisiani! Sa vaadit minun katkaisemaan kielen kurkustasi

SVEN. Katso vaan omia leukulitas! Toisten kielet voit jättää rauhaan! (He taistelevat — Sven kaatuu.) Viimeinen kirous Tanskalaisille! Ebba...

(Kuolee.)

ROLF JUTE, Pyhä Dannebrog. En olisi tuon nuorukaisen verta tahtonut vuodattaa! — Eikö hän ollut teidän heimolaisenne?

ANTERO S. Teidän kysymykseenne, herra ritari, voin ainoastaan tällä tavoin vastata!

(Törmää vedetyllä miekalla Rolf Jutea vastaan.)

ROLF JUTE. Onko helvetti minua vastaan liitossa, että minun täytyy teidänkin kanssanne taistella.

(Lyö äkisti miekan Antero Suurpään kädestä.)

ANTERO S. Vanhuksen käsi pettää, tylsä on ijällisen miekka! — (Polvistuu Sven'in ruumiin eteen.) Oi minun sydämeni ilo, minun vanhuuteni turva, minun tuskani lohduttaja!

ROLF JUTE. Minä yhdistyn teidän katkeraan murheeseen, herra raatimies! Pyhimmällä valalla vakuutan, että ihan vastoin mieltäni ja ainoastaan vaatimuksesta taistelin nuoren heimolaisenne kanssa sekä että iskuni vaan sattumalta oli kuolettavainen! — Mutta kova levottomuus painaa mieltäni! Sanokaa, missä on tyttärenne, missä on Ebba? Vastatkaa Kaikkivaltiaan nimessä tähän kysymykseeni!

ANTERO S. Himootko hänenkin vertansa?

ROLF JUTE. Miksi puhutte verestä — niinkuin olisin verta janoova tiikeri? Ja minkätähden kohtelette minua niinkuin vihollista? Muistan toki ennen teidän ystävyyttänne ja suosiotanne nauttineeni!

ANTERO S. {Hypähtää seisaalle.} Minkätähden sinua kohtelen vihollisena? — Katso tuota lattialla verissänsä lepäävää. Sinun kalpas kaatamaa nuorukaista! Hän oli minulle omaa lastani rakkaampi! — {Vie Rolf Juten akkunan tykö, jonka hän avaa.} Ja katso tästä raunioissansa suitsuvaa syntymäkaupunkiani! — Haa! Te ette säästä Herran pyhää temppeleäkään! Katsoppas — liekkien loistaessa voit nähdä kuinka nuot pedot kirkon ovesta laahaavat ulos alttarin juuressa murhattua pappia! Kuolleidenkin rauha on häiritty! haudatkin ryöstetään! Näetkö, kuinka vaskiset ruumiinarkut välkkyvät noiden rosvojen olkapäillä? — Kas! — tuolla, pyhän Laurentius'en kuorin ovesta, tulee yksi kansalaisistas pispan hiippa päässä ja toinen heiluttaa pispan sauvaa kädessänsä! {Kääntyy pois.} Haa! En voi tuota kauhistavaa kauheutta kauemmin katsella! — Mutta katselkaa te, herra ritari, ja ihmetelkää sitte vielä, että teitä kohtelen vihollisena!

ROLF JUTE. Oi armas, kallis Dania! Minä surkuttelen sinua, ajatellessani, minkä ikuisen poistamattoman häpiäpilkun sotilaasi tänä yönä ovat painaneet sinun kunnias kirkkaasen kilpehen! — Otto Rud! Otto Rud! Minä kutsun sinua vanhurskaan Jumalan tuomio-istuimen eteen tekemään tiliä taivaan ja maailman sääntöjä loukkaavista töistäs!

{Josua tulee oi keasta sivuovesta.}

Kahdeksas kohta.

Edelliset ja Josua.

JOSUA. Olkaa rauhoitettu, hyvä isäntäni! Sisarenne ja tyttärenne ovat nyt eheinä matkalla ja ennenkuin tunti on kulunut loppuunsa, sulkee pyhän Brigittan luostari heidät väkevästi suojaavaan helmaansa!

ROLF JUTE. Ah! — Ebba Naantalin luostarissa.

ANTERO S. {Kiivaasti Josuulle.} Onneton, mitä sinä olet kertomallasi ilmoittanut! Vai'etkoon sun äänes ijankaikkisesti, sinä hylkiö!

(Otto Rud tulee; muutamia satureita hänen seurassansa.)

Yhdeksäs kohta.

Edelliset ja Tulleet.

ROLF JUTE. {Itsekseen.} Hänet paha henki varmaan lähetti tänne tänä hetkenä!

OTTO RUD. Valmista itses kuolemaan, raatimies Suurpää! Minä olen päättänyt hävittää maan päältä koko sinun kirokun suku! — Haa! Tätä puolivillää kansaa täytyy tuntuvasti, ankarasti rangaista! Verikynällä tahdon sen muistohon piirtää ne velvollisuudet, joita sen tulee noudattaa Hannu kuningasta ja meitä Tanskalaisia kohtaan — {Törkeällä pilkalla.} Veli Suurpää! Etkö tahdo rukoilla isämeitä, ennenkuin menet manalaan?

ANTERO S. Jnmalan sana sinun läsnäollessas olisi pilkkaa taivasta kohtaan!

OTTO RUD. Ha! ha! ha! Kyllä kuulen, mitä rotua olet!

{Viittaa sotureille, jotka karkaavat Antero Suurpäättä vastaan, mutta Rolf Jute kiiruhtaa väliin ja estää heitä.}

ROLF JUTE. Takaisin miehet! Niin kauan kuin minä olen hengissä, ei hiuskarvaakaan katkaista tämän viattoman vanhuksen päästä!

OTTO RUD. Rolf Jute! — Kuka sinut on päästänyt irti vankeudesta?

ROLF JUTE. Tämän käteni mahti ja voima!

OTTO RUD. Haa! En kauemmin voi kärsiä sun uppiniskaisuuttas! Kuollos myös sinäkin! — (Sotureille, jotka viipyvät paikassansa.) Mitä mietitte, kehnot heittiöt? Ettekö mun käskyäni tajunneet?

ROLF JUTE. Armoa tälle kunnianarvoiselle, vanhalle miehelle! Olkaa varoillanne, herra päällikkö, ett'ei hänen verensä kalvavana myrkyynä laskeu teidän omaantuntoonne!

OTTO RUD. Antaisinko hänelle armoa? Eikö hän ole samaa mielenlaatua kuin hänen velivainajansa, tuo Tanskalaisia vihaava pispä Lauri Mikaelin poika? Eikö hän ole lausunut halveksivia lauseita Hannu kuninkaasta? En anna armoa! Tuollaiset myrkylliset puut hakkaan pois toisia pahentamasta!

ROLF JUTE. (Itsekseen.) Raatimiehen suuret tavarat viehättävät häntä! Minun pitää hänen voitonhimollensa keksiä vielä viehättävämpiä esineitä. — Haa!... Nyt... (Sotureille.) Paikallenne! Ensimmäinen teistä, joka astuu askeleenkin eteenpäin, on kohta kuoleman oma!

OTTO RUD. (Raivossaan.) Onneton, kuinka sinä rohkenet!

ROLF JUTE. (Lähestyy äkisti Otto Rudea.) Herra päällikkö! Suokaa minulle sananen kahdenkesken, ennenkuin kuolin-tuomionne on pantu toimeen! (Vetää häntä kädestä syrjään.) Te muistatte, että kerran olen teidän henkenne pelastanut. Silloin lupasitte sopivan tilaisuuden tultua palkita hyvän työni. Tehkää se nyt! Säästäkää raatimies Suurpään henki!

OTTO RUD. Tämä tilaisuus ei ole sopiva! Pyydä toisten jotakin toista!

ROLF JUTE. Vaan huomatkaa, herra päällikköni! — Minä en pyydä hänen henkeänsä hinnatta, en maksotta! Minä suoritan siitä lunnaat suuremmat, kuin milloinkaan olette voinut toivoa taikka edes aavistaakaan!

OTTO RUD. Mistä sinä ne ottaisit?

ROLF JUTE. Minä osoitan teille paikan, missä löytyy määräämättömiä aarteita, paikan, jossa ovat kalliimmat kalleudet, kiiltävämmät kullat ja hohtavammat hopeat kuin itse Turun tuomiokirkossa!

OTTO RUD. Mikä se paikka olisi?

ROLF JUTE. Pyhän Brigittan luostari Naantalissa!

OTTO RUD. Brigittan luostari! (Käy edestakaisin.) Sitä asiaa täytyy miettiä... Kun vaan löytäisin jonkun miehen, joka ottaisi sen ryöstääksensä! — Juuri äsken ai'oin valloittaa mustaveljien luostarin. Käskin siis miesteni ryntäämään muureja vastaan. Ilomielin ne sen tekivätkin. Mut kuuleppas, mitä tapahtui! Eräs suureen marmorikiveen veistetty Kristus-kuva putosi — tietysti munkkien toimesta — alas maahan ja löi neljä meidän soturia paikalla kuolijaksi. Toiset pöllöt luulivat tässä huomanneensa Jumalan rankaisevan käden ja nyt kammoo jok'ainoa mies koko armeijassa luostareita enemmän kuin itse perkelettä!

ROLF JUTE. Olkaa huoletta! Tähän toimeen sopiva mies on jo löydetty!

OTTO RUD. Sano, kuka?

ROLF JUTE. Minä!

OTTO RUD. Sinä?!

ROLF JUTE. Niin... Minä olen se mies, joka otan ryöstääkseni Brigittan luostarin, se mies, joka säälimättä riisun vaikka itse alttarin juuressa luostarin abbedissalta hänen juhlapuknnsakin!

OTTO RUD. Sinä olet viekas kavaltaja! — Sinä ai'ot taas minua pettää!

ROLF JUTE. Pyhän Yrjön nimen kautta ja kautta kunniani vannon, että tehdyn lupaukseni täydellisesti suoritan!

OTTO RUD. (Osoittaa kädellensä Antero Suurpään.) — Sinä olet tuon miehen kurjan hengen pelastanut!

KOLMAS NÄYTÖS.

Naantalin luostari-kirkko. Oikealla alttari. Perällä ja vasemmalla ovi. Vähän matkaa alttarista ruumisarkku.

Ensimmäinen kohta.

Perpetua ja suuri joukko Nunnia polvillansa alttarin edessä. Ebba polvistuu vähän matkan päässä heistä. Nunnat laulavat latinalaista virttä.

PERPETUA. (Nousee seisoallensa kohta, kun virsi on päättynyt.) — Nyt on undecimo-rukouksen aika. Niinkuin tiedätte, hurskaat sisaret, tulee jokaisen tehdä tämä rukous-toimi omassa cellissänsä.

(Nunnat nousevat seisoalle ja menevät parittain kirkon lävitse ja ulos vasemmalta. Perpetua ja Ebba jäävät alttarin tykö.)

EBBA. (Häveliäästi lähestyy abedissaa.) Minkä päätöksen olette tehnyt tuossa minua koskevassa asiassa?

PEBPETUA. Sisaruskuntamme puolelta ei kohtaa pyyntöäs minkäänlainen vastustus eikä hankaluus. Mutta sinä olet maailmahan kiinnitetty siteillä, joita sinä et taida katkaista. Ensinkin on isäs myöntymys tähän päätökseesi välttämättömästi tarpeellinen.

EBBA. Hänen suostumuksensa toivon varmaan saavani.

PEBPETUA. Toiseksi olet luvannut tulla heimolaisesi, jalon sotilaan Sven'in vaimoksi ensitulevan vuoden alussa. Tätä lupaustasikaan et saa itsevaltaisesti evätä. Hänen suostumuksensa on siis yhtä välttämätön kuin isäs.

EBBA. Hänelle antama lupaukseni onkin asian vaikein kohta. Sven rakastaa minua vilpittömästi ja sydämellisesti. Tämä päätökseni saattaa hänet kovin murheelliseksi, sen tiedän. Mutta ehkä hän kuitenkin, juuri sulan rakkautensa tähden, antaa suostumuksensa, kun kerron hänelle, ett'ei hän ikänänsä voi saada sydäntäni, jos hän minut ottaisikin vaimoksensa. Jumala antakoon minulle sen anteeksi, mutta en taida rakastaa Sven'ia, niinkuin morsiamen tulisi rakastaa ylkäänsä, vaimon miestänsä!

PERPETUA. Vaan Sven'in suostumuksessakaan ei vielä ole kaikki. Vaikein ja painavin kysymys on jäljellä! — Oletko, rakas tyttäreni, tarkoin miettinyt sitä askelta, jonka ai'ot ottaa? Oletko mielessäs oikein tyystin punninnut, mitä nunnaksi tuleminen merkitsee! — Tunnetko mieles senlaatuiseksi, että kaipauksetta voit hylätä iäksi päiväksi maailman, kaikki sen ilot, sen riemut ja hnvitukset?

**36

EBBA. Tunnen?

PERPETUA. Sinun pitää peräti kuoleman pois maailmalta, sillä nunnaksi tultuas ovat ihmiset sinut jo haudanneet! Ei yhtään maallista ajatusta eikä syntistä himoa saa asua pyhän Brigittan suojaan antauneen naisen sydämessä, vaan hänen tulee alati ajatella ijankaikkista autuuttansa ja kuolematansa; siitä on tuo musta ruumiinarkku joka hetki oleva hänelle muistutuksena. Ainoa huvitus, joka hänelle suodaan, on se ilo, jonka hartaat rukoukset ja harras Jumalata palveleminen synnyttävät vilpittömässä sydämessä.

EBBA. Kunnioitettava abbedissa! Näitä kaikkia olen syvästi miettinyt ja ahkeroimiseni on oleva niin tarkoin kuin mahdollista noudattaa pyhän Brigittan antamia sääntöjä!

PERPETUA. Niinkuin sanoin — sisaruskuntamme puolelta ei kohtaa sinun nunnaksi tulemistasi mikään vastus.

EBBA. [Suudellen Perpetuan kättä.] — Siunatkoon pyhä neitsyt teitä, kunnioitettava abbedissa!

(Hieronymus, pieni valkoinen lippu kädemi, tulee peräoesta. Perpetua rientää häntä vastaan.)

joitten fioljfaus.

Perpetua, Ebba ja Hieronymus. PEBPETUA. Tapasitteko Tanskalaisten päällikköä? HIERONYMUS. Tapasin.

PERPETUA. Ja hän suostui kahden tunnin aselepoon?

HIERONYMUS. Hän on säälimätön mies, tuo Rolf

Jute!

EBBA. (Itsekseen.) Hän ompi säälimätön mies, tuo .. Rolf Jute!

PERPETUA. Hän siis ei suostunut?

HIERONYMUS. Surullistakaan totuutta ei saa salata; hän ei suostunut!

PERPETUA. Toki uhkasitte häntä Kaikkivaltiaan Jumalan ja pyhän Brigittan kostolla ja rangaistuksella?

HIERONYMUS. Kaiken sen puhelahjan, minkä Luoja armossaan on minulle suonut, panin alttiiksi viimeiseen ropohon asti. Minä uhkasin ja rukoilin uudes-

3

taan ja rukoiltuani — uudestaan uhkasin, mutta kaikki turhaan! Sisareni! Tällaisten ihmisten rinta on teräksestä niinkuin sitä peittävä haarniskakin! Sanan voima tunkee lävitse lihan ja luiden, mutta teräkseen ei se pysty!

PERPETUA. Entäs lahjoaminen — eikö sekään teille onnistunut?

HIERONYMUS. Siinä suhteessa ovat hänen vaatimuksensa samat kuin eilen.

PEBPETUA. Hän siis vaatii kaikki luostarimme kalleudet?

HIERONYMUS. Kaikki — vielä teidän kullalla ommellut juhlavaattcennekin? PEBPETUA. Haa!

HIERONYMUS. Mutta eilisiin ehtoihinsa lisäsi hän vielä yhden uuden. Hän tahtoi itse käydä luostarissa ja täällä löytyivistä naisista valita sen, jonka hän mieli.

PERPBTUA. Voi kauhistuksen kauhistusta! Sellaista pakanallista pyyntöä ei ole milloinkaan kuultu koko kristikunnassa!

EBBA. (/lähestyy äkisti abbedissaa.) Se nainen, jota hän hakee täältä, olen minä!

PBEPETUA. Sinä, tyttäreni! Mitä sinun on tuon temppeli-rosvon kanssa tekemistä?

EBBA. Minä olen ollut hänen morsiamensa, minä olen tuota jumalatonta miestä seitsemän vuotta lempinyt järkähtämättömällä rakkaudella ja uskollisuudella!

PEBPETUA. Ah! — Nyt löysin avaimen sun sydämees! (Tykin laukaus kuuluu ulkoa.)

J

38

HIERONYMUS. Neljänneksen tuntia on nyt kulu-

j nut. Niin kauan lupasi hän odottaa vastaustamme.

! PBEPETUA. Hän siis uskalsi odottaa vastausta

sellaiseen pyyntöön! — Pyhä Brigitta! kuinka hirveästi sinun kunniatas loukataan! Oi! suojele väkevästi itseäs ja palvelioitas!

HIERONYMUS. Hurskas sisareni! Kauan eivät luostarimme vanhat muurit enää voi kestää tätä ampumista! — Ne ovat jo hajoamaisillansa ja epätoivo vallitsee niiden Naantalain porvarein ja maaseutulaisten mielessä, jotka riensivät tänne luostariamme suojelemaan. Pian tekee vihollinen

rynnäkön — Jumala armahtakoon meitä silloin!

PERPETUA. Taivaan pyhät! — Missä viipynee Anshelmus? Eikö hänen jo olisi pitänyt ehtimän takaisin Turusta?

HIERONYMUS. JOS hän vikkelästi on ollut liikkeellä, ompi hän pian täällä. — Mutta voitko toivoa Otto KucVilta armoa?

PEBPETUA. Toivoain en uskalla heittää! Siihen luotan niinkuin hukkuva heinän korteen. — Ehkä tarjoamamme lunnaiden runsaus saattaa häntä myöntymään ... Mutta kiiruhtakaa valleja korjaamaan

: ja ystäviämme ahkeraan työhön kehoittamaan! — Puolen tuntiakin vielä! — Kenties saapuu Anshelmus siksi tänne. — Onko hänellä holvitien avain, että hän

| esteettä pääsee luostariin?

i HIERONYMUS. On. —

PEBPETUA. Toivotteko voivanne puolustaa muureja vielä puolen tuntia?

39

J

HIEBONYMUS. Ainoastaan siinä tapauksessa, ett'ei vihollinen sitä ennen tee rynnäkköä. (Alenee peräovesta.)

kolmas fiofjtaus.

Perpetua ja Ebba.

PEBPETUA. (Lankee poloillensa pyhän Brigittan kuvan eteen.)â- | — Rukoilkaamme taivaan äitiä ja pyhää Brigittaa, että he varjelisivat luostaria uhkaavasta vaarasta!

EBBA. Minun rukoukseni ovat vähä-arvoiset! Kuinka kuulisi pyhä Brigitta minun, nunnaksi vielä vihkimättönnän ääntä? — Tuolla ulkona valleilla on sopivin paikka minulle! Siellä tahdon vartoa vihollisten rynnäkköä! Jos luostaria puolustaissani kuolen — eikö se ole Jumalata palvelemista? — Niin, kenties on taivas suonut luostarin puolustustoimen minun tehtäväkseni, sillä äsken hartaasti katsellessani pyhän Eerikin kuvaa näkyi minusta, ikäänkuin hänen miekkansa olisi leimunnut tulta ja ikäänkuin hän sillä olisi viitannut minua menemään kirkosta ulos! Tuon näkemäni pidän pyhän sankarin minulle antamana viittauksena. Kenties kavahtaa Rolf Jutc astuaksensa mun läpipuhkaistun rintani yli! {Kiiruhtaa peräovea kohden. Anshelmus tulee vusemmalta.)

Neljäs ftofjfaus.

Edelliset ja Anshelmus.

PEBPETUA. (Ebballe, jonka perässä hän on rientänyt.) Minä kiellän sinua menemästä, tyttö! -Ah! Anshelmus! Kuulkaamme, mitä hänellä on sanottavaa! Mitä uutisia? Kerro!

40

r

ANSHELMUS. (rJ uskalla.) Kuinka voisin kertoa sitä hävityksen kauhistusta, jonka olen nähnyt! - Tuomiokirkko ja sen alttarit poltetut, rosvotut, ryöstetyt! — papit murhatut! Turku suitsuavana rauniona!

PEKPETUA. Kaikkivaltias! — Onko meilläkin yhtä kova kohtalo odotettavana? Mitä sanoi Otto Rud?

ANSHELMUS. Ahkerasti olen kolkutellut hänen sydämensä rautaista ovea! — Ehdittyäni Turkuun, riensin kohta hänen luoksensa, mutta hän ei armosta eikä lunnasta tahtonut kuulla puhuttavankaan, vaan ajoi minut röyhkeästi ulos ovesta! Tuskissani kiiruhdin mustaveljien luostariin, jossa pisp Johannes oli piilomassa. Hartailla rukouksillani sain hänen armonsa seuraamaan minua. Tultuamme tuon kiivaan ritarin eteen, laukesimme molemmat polvillemme ja vihdoin suostui hän...

PEKPETUA. (Keskeyttäen.) Tarjotuita kahdeksaatuhatta markkaa vastaan säästämään luostariamme?

ANSHELMUS. Mitä vielä! Niin vähään hän ei tyytynyt. Hän vaatii kaksikymmentä tuhatta Ruotsin markkaa!

PEEPETUA. Taivaan pyhät! Kaksikymmentä tuhatta markkaa!

ANSHELMUS. Tässä on hänen käskykirjansa. Sillä tekee hän alapäälliköillensä Rolf Jutelle tiettäväksi, että hänen pitää kohta luopuman Naantalista niin pian, kuin lunnaat ovat suoritettut.

PERPETUA. Ei auta, ne täytyy suorittaa — jos kohta meidän tästälähin olis'kin kerjuusauvan nojassa liikkuminen! Odota hetki! (Rientää ulos vasemmalta.)

41.

EBBA. (Vavisten.) Hurskas isäni! —

ANSHELMUS. Puhu, tyttäreni!

EBBA. Minä mielisin ... tehdä teille yhden kysymyksen, mutta en tohdi ... Minä pelkään teidän vastaustanne!

ANSHELMUS. Kyllä ymmärrän syyn sinun hämmästykseesi; tuo kysymykses varmaankin koskisi isääsi, raatimiestä. Hän...

EBBA. (Keskeyttäen.) Hän ei toki ole murhattu?

ANSHELMUS. Ole surutta! — Hauet saat kohta kohdata, sillä hän tuli minun seurassani tänne .. â- !

EBBA. Ah! Isäni elää! (Perpetua tulee takaisin kantaen rahapussia. Melske ulkona entistänsä ankarampi.)

PEEEETUA, Tässä on määrätty summa kullassa ja hopeassa. Riennä sitä viemään Kolf Jutelle! Minä luulen, että he jo ryntäävät muuria vastaan. — Joudu! (Anshelmus menee peräovesta. Hänen mentyänsä taukoo ampuminen ja melske ulkona kokonaan.)

PEBPETUA. Nyt omi luostarimme pelastettu -mutta kuinka kalliiseen hintaan! — kuinka äärettömän kalliiscn hintaan! (Alenee ulos vasemmalta.)

EBBA. Minun isäni elää! — Minä saan hänet kohdata! (Antero Suurpää tulee surullisena, alakuloisena vasemmalta.)

Et sinä

Antero Suurpää ja Ebba. EBBA. Oi! (Rientää isänsä sylikin.) puhu mitään, rakas isäni?

ANTERO S. Lapsi-kultani! Voisinko tällä hetkellä puhua?

EBBA. Mut annappas —â- ! minä katselen sinua tarkemmin! Voi kuinka sinä olet vanhentunut näinä kolmena päivänä, jona olen ollut sinusta eroitettu! —â- ! Harmaat hiuksesi ovat muuttuneet lumen karvaisiksi, selkäsi on taittunut.

ANTEBO S. Älä sitä ihmettele! Ihmettele pikemmin, että vielä jaksan elää! — Mutta sinä, tyttö! Oletko sairas vai onko se valo noista valkoisista seinistä, joka paistaa haamoittaa sinun kasvoilles?

EBBA. (Nojaten isäänsä.) Laske kätesi tähän sydämelleni ... Etkö tunne, että se on särkynyt, murtunut — katkennut. Se ei enää syki samoin kuin ennen. — â- !

ANTEBO S. Voi tyttäreni!

EBBA. Älä sure minua, hyvä isä, äläkä katsele minua kyynelsilmin! Minä tosin olen vaalea, mutta vaalea muoto on rauhan muoto, niinkuin se kuolman kin muoto on. Vaalea muoto sopii hyvin rauhan ja kuoleman morsiamelle! — Lähettikö Sven minulle terveisiä? — Miks'et vastaa?

ANTEBO S. (Kolkosti.) Sven on kuollut. —

EBBA. (Iloisesti.) — Vai omi hän kuollut! -Sydämellisimmät jäähyväiseni sinulle, jalo heimolaiseni! Oi! Kuoltuas tulit kohta minun sydämelleni kahta vertaa rakkaammaksi, kuin eläissäs milloinkaan olisit voinut tulla! Hellällä huolella tahdon aina muistella sinua ja visusti kätkeä sun kirkkaan kuvasydämeeni! —

ANTEBO S. Iloitsetko hänen kuolemastansa?

43

EBBA. Iloitsen. Miks'en iloitsisi? Ompa Sven nyt autuaitten seurassa, kaukana tästä kurjasta murheen laaksosta! — Mitenkä hän kuoli'?

ANTEEO S. Valassansa vakaana.

EBBA Kenen kalpa hänet kaasi?

ANTERO S. Tahdotko kuulla sen miehen nimen, jonka kalpa hänet kaasi?

EBBA. Tahdon ... kaikki ne asiat tahdon tulla, jotka koskevat armaan heimolaiseni kuolemaa!

ANTEBO S. Niin kuulo siis — Rolf Jute!

EBBA. Hän! ... Hän! ... (Hetken vaiti oltuaan.) Siis on se side katkennut, joka lujimmin kaikista kiinnitti minua maailmaan! — Nyt tarvitsen ainoastaan sinun suostumukses saadakseni ikäni kaiken asua tässä suotuisassa, rauhallisessa asunnossa ja sinä et sitä minulta kiellä, rakas isäni!

ANTERO S. Mitä puhutkaan?

EBBA. Eikö täällä todella ole suotuista ja hupaista olla? — Katso tuota alttaria! Katso näitä kaikkia pyhäin kuvia! — Eikö sinusta ole juhlallista nähdä niitä? Ja taas ... ole visusti! kuuntelo tarkoin! ... Etkö kuule, kuinka viono, hempeä rauhan hengähdys tuulahtaa lävitse koko kirkon? ... etkö kuule sen hiljaista suhinaa korvissas, etkö tunne kiireelläs sen virvoittavaa viileyttä? -[Polvistuu Briyittan kuvan eteen.] Kun lankeen tähän polvilleni pyhää Brigittaa rukoilemaan — kuinka keveäksi tunnen mieleni! — kuinka suotuisasti hän hymyilee minulle! — kuinka hellästi hän katselee lastansa! — [Nousee seisolle.] Täällä kirkossa asun päivällä. Mutta kun ehtoo tulee ja pimeys peittää

44

maan, kun noiden korkeiden kaarroksien heittämät varjot muuttuvat synkiksi ja peloittaviksi ja kuolleiden henget tulevat tänne rukoilemaan, silloin lähden yksinäiseen celliini. Siellä on niin erinomaisen kotoista ja suotuista! Ei kukaan häiritse rauhaani eikä keskeytä rukouksiani!

ANTEBO S. Sinä siis tahdot tykkänään jättää maailman?:

EBBA. Tahdon. Ah, rakas isäni, älä minua enää vie sinne! Huu! Siellä ovat ihmiset niin pahat, niin viekkaat ja petolliset! He katsovat niin vihaisesti ja puhuvat niin kovia sanoja! — Sinä et saa viedä minua täältä!

ANTERO S. Sinä tiedät, etfen sinua milloinkaan pakoittamalla ole vaatinut yhtä taikka toista tekekemään. Yhden ainoan asian olisin suonut tahtoasikin vastaan tapahtuvan; olisin nimittäin suonut nähdä sinun Svenin vaimona. Nyt on hän kuollut enkä tarkoin mieltien sinua soisi kenellekään toiselle! .. Sentähden saat olla itse onnesi seppä!

EBBA. [Kavahtaa isänsä kaulaan.] Voi kuinka olen sinulle kiitollinen tästä sinun lupauksestas! -Tule, isäni! — Sinä olet väsynyt. Tule lepäämään! Minä riennän abbedissan luokse. Vielä tänäpäpä toivon pääseväni pyhän Brigittan sisaruskuntaan! [Menevät vasemmalle. Hieronymus ja Anshelmus tulevat peräovesta.]

\$imbes Rofjtaus.

Hieronymus ja Anshelmus.

HiERONtfsms. Mitä_sajoi tuo julma juuttalainen, kun jätit hänelle^tla Rud'in käskykirjan ja lunnaat?

45

ANSHELMUS. Hän ei virkkanut sanaakaan, vaan näytti suuttuneelta ja murisi kuin julmistunut otso!

HIERONYMUS. Tietysti tuo tyytymätön ilkiö saa runsaan osansa lunnaista!

ANSHELMUS. Mutta kyllä niistä riittäkin ja'oitella! — Sancta Maria! Kaksikymmentä/tuhatta Ruotsin markkaa! — Tämä luostari tulee tällä tavoin köyhää köyhenimäksi. Pyhän Brigittan palvelusta täällä tuskin enää voidaan ylläpitää tarpeellisella juhlallisuudella. /

HIERONYMUS. Ajat ovat onnettomat kirkolle!

ANSHELMUS. Älkää muuta/sanoko!

HIERONYMUS. Maalliset /väkivallat sortavat sitä. — Nöyryyden ju kuuliaisuuden henki sammuu sammumistaan kansassa, kuolevaiset syntiset eivät enää jjanakaikkiseksi autuudeksensa kunnioita

kirkkoa testamentilla ja lahjoilla! Sangvis Salvatorisi Kirkko ei enää olekkaan ecclesia triumphans, vaan se omi uudestaan ecclesia militans!

ANSHELMUS. Surkuteltavasta kyllä on asian laita siten!

HIEEONYMUS. Mutta kaiken tämän ohessa minua kuitenkin yksi asia lohduttaa. — Ebba Suurpää, Turun rikkaan raatimiehen tytär, pyytää särjetyllä sydämellä päästä pyhän Brigittan sisaruskuntaan. Kohta kun hän on saanut isänsä suostumuksen tähän autuaalliseen aikomukseensa, vihitän hän nunnaksi. Abbedissa on, tytön palavasta innosta ja hartaista rukouksista liikuttettuna, päättänyt antaa hänelle noviisijan anteeksi, taikka oikeammin — lukea ne päivät, jotka hän on viettänyt luostarissamme, täydelli-

I

(9

seksi ndräsiajaksi. — Ebba on isänsä ainoa lapsi ja perillinen. "\

ANSHELMUS. Sen kautta voipi tämä kova onnettomuus johonkin määrin tulla korvatuksi.

HIEEONYMUS. S a. voipi — kaikille pyhille olkoon siitä kiitos! â- '— tulla korvatuksi tykkönäänkin. (Hälinää kuuluu peräoven takana. Hieronymus ja Anshelmus säikähtyvät. Rolf Jute avaa oven.)

iioljtaus.

Edelliset j;i Rolf Jute.

ROLF JUTE. (Puhuen ulospäin.) Seisokaa siinä oven takana, miehet, siksi kuin.annan teille käskyn tulla sisään! (Sulkee oven.)

HIERONYMUS. (Estäen Rolf Jutea lipun tangolla.) Kaikki taivaan pyhät!
— Takaisin, julma väkivallan tekiä! — Väisty pois Jumalan pyhästä temppelistä!

ROLF JUTE. Älä häiritse minua, munkki! Jos minä suutun, niin olet onneton!

ANSHELMUS. Lunnaat ovat, sen tiedät, täydellisesti suoritettut. Lähde siis täältä!

ROLF JUTE. Lunnaat! Luuletko minun rahoistasi lukua pitävän! — (Heittää kantamansa rahapussin lattialle.) Ha! ha! ha! Tuossa saat takaisin kehot kultasi ja hopeasi, jotka mieltäsi huolettavat! Kiitä Jumalaa ja onneasi, etfen heittänyt niitä vasten ulkokullattua naamaasi! — Minä etsin morsiantani! Hänen pitää löytymän täällä, mun uskollinen armahani! — Te pidätte häntä vankeudessa, te kirotut harmaalakit! Hänen ihanuutensa luultavasti viehättää teitäkin.

HIEBONYMUS. (Tehden kädellään ristinmerkin rinnallensa.) Älä saastuta suutas ja tätä pyhää paikkaa niin syntisillä parjauksilla!

ROLF JUTE. Ole joutavia puhumatta! Minä en ole lapsi, joka sanoilla karkoitetaan, enkä narri, joka nähdessään jonkun ristinmerkkiä tekevän peräytyy ja kurjasti luopuu tehtävästänsä! Teidän kujeenne eivät minuun pysty! — Minä haen kaikki salaisimmatkin komerot luostarissa enkä jätä maan alla löytyviä holvejakaan käyttämättä! Mutta eiPen sittenkään löydä etsimääni, niin revitän alas nuot muurit kivistä kiveen saadakseni nähdä, löytyneekö täällä joku salattu kammio, johon olette salvanneet hänet, mutta johon silmä ei voi tunkea eikä jalka astua!

ANSHELMUS. Luostari ei ole mikään vankihuone!

HIEEONYMUS. Ajattele toki, että luostarin rauhaa häiritsemällä kadotat kuolemattoman sielusi ijankaikkisen autuuden!

ROLF JUTE. Minä on ajattele muuta kuin morsiantani! Hänet vien täältä hyvällä taikka pahalla! Asettukoot eteeni kaikki maailman munkit ja nunnat, miekallani raivaan itselleni tien! Jättäisinkö armaan kultani nyt, kuu juuri olen toiveitteni porille pääsemäisilläni, umpeen seitsemän vuotta ikävyyksissä oltuani? pjn suinkaan! — Tuokaa tänne muu morsiameni, munkit! Nyt on kärsivällisyyteni loppunut! {Käy muutaman askeleen eteenpäin, sysäten Hieronymusta ja Anshelmusta edellensä.)

HIEEONTMUS. Tuolla tulee hän, jota sanot morsiamekses! (Vasemmalta tulevat nunnat, laulaen hiljaista, hengellistä virttä, seuraavassa järjestyksessä: ensin kaksi paria nunnia, joilla on vahakynnttdät kädessä] muutaman askeleen päässä heistä käy abbedissa ja hänen perässänsä Ebba noviisin puvussa. Häntä seuraa yksi nunna, joka käsivarrellansa kantaa nunnan kaapua ja sitte tulevat kaikki muut nunnat parittain. Antero Suurpää ja Barbro ovat viimeiset rivissä.)

Kahdeksas kohtaus.

Edelliset ja tulleet.

ROLF JUTE. Taivaan Jumala mitä näen! (Juhlamaatto pysähtyy, ehdittyänsä keskelle kirkkoa.)

EBBA. (Lähestyy verkkaan Rolf Jutea.) Mitä sinä teet täällä, miekka kädessä?

ROLF JUTE. Näenkö unta vai oletko Ebbani haahmu?

EBBA. Laske joutuisasti miekkas tuppehen! Se höyryää murhatun heimolaiseni sydänverestä!

ROLF JUTE. Oi, armas morsiameni!

EBBA. Sinä et saa sanoa niin! — Minä en ole sinun morsiames, vaan taivaan! — Mene, mene heti pois tästä pyhästä huoneesta, sinä julma temppelein rosvo ja murhaaja! Etkös näe, kuinka pyhä Brigitta ja nämät muut pyhimykset kaikki suuttuneina ja karsain silmin katsovat sinuun?

ROLF JUTE. Nämät syytökset, jotka teet ja ehkä vast'edes olet tekevä minua vastaan, on joku kavala konna pannut suuhusi! Niihin olen viaton. En ole yhtäkään ihmistä murhannut. Heimolaisesi Sven kaatui rehellisessä taistelussa, johon hän tahtoani vastaan minua vaatei. Enkä mä milloinkaan temppeleitä ole rosvoonnut, Ebba!

48

EBBA. Haa! Kuulitteko vakaat muurit ja korkeat pylväät hänen valhettansa? — Viaton!... Eikö luostarin hätyyttäminen ole temppelein rosvoamista?

ROLF JUTE. Malta mieles, rakas Ebbani! -Nämät käteni eivät ole ikänä pyytäneet pyhiä alttareita pilata ja halpa voiton himo on aina ollut minulle outo. — Se on totta, että aroin tämän luostarin ryöstää ja olisin sen tehdyn lupaukseni mukaan paljastanut syksyllä lehtensä heittänyttä puuta paljaammaksi, mutta sitä hirveää työtä en ottanut toimittaakseni voiton pyynnöstä, vaan ainoastaan sentähden, että se oli ainoa keino, jolla saatoin pelastaa isäs kuolemasta.

EBBA. Mitäs sanot?

ROLF JUTE. Ritarillisella sanallani ja pyhimmällä valallani vakuutan, että ryhdyin tähän Brigittan luostarin ryöstämistoimeen vapauttaakseni sinua siitä katkerasta tuskasta, jonka tämä sanoma olisi tuottanut sinulle: ..Ebba Suurpää! Otto Rudin käskystä olisivat julmat sotilaat kauheimmalla tavalla murhanneet sinun vanhan, harmaapäisen isäsi!"

EBBA. Voi! ROLF JUTE. Tuolla hän itse seisoo. Kysy häneltä!

ANTEEO S. Totta puhut. Heimolaiseni surmasit^ mutta minut pelastit katkerasta, häpiällisestä kuolemasta.

ROLF JUTE. Lähde nyt kanssani, lemmittyäni! Kirkkahan taivaan alle, armahan luonnon sylihin tultuasi, kukoistavat kuihtuneet kukat uudestaan kasvoillasi ja paennut rauha palajaa taas tuskaantuneeseen sydämeesi; — Tule, morsiameni!

EBBA. Hyvä Jumala! (Kätkee kasvonsa käsiinsä.)

PEKEETUA. Rakas tyttäreni! Sinä seisot nyt taivaan ja maailman haarateitten varressa. Vielä voit valita kumman hyvänsä näistä teistä. — Jospa tunnet itses heikoksi, jos ensimmäinen houkutteleva, petollinen ääni saa sinun epäilemään, niin et olekaan Vapahtajasi morsiameksi otollinen!

ROLF JUTE. Minä en ketään houkuttele enkä petä, nunna! Rehellisesti vaadin takaisin morsiameni, jonka olette taikauskon pauloihin kietoneet!

HIERONYMUS. (Rolf Jutelle.) Vaikene, sinä riettauden henki! Jok'ainoa sinun hengähdykseskin sokaisee tuon puhtaan, vaalean ruusun lumivalkeaa pukua! (Ebballe.) Luottamusta, uskallusta, armas tyttäreni! Lähtekäämme nyt alttarille.

ROLF JUTE. Sinä menet, Ebba, kuulematta minua, joka henkeni panin alttiiksi ja hyvän maineeni olen heittänyt rakkautemme lunnaiksi! — Anna minun pelastaa sinut, rakas Ebba! — Tule kanssani! Tule, toivoni, onneni, autuuteni! (Kohottaa kätensä Ebballe.)

EBBA. Armoa! Armoa, armollinen taivas! -Minä en taida tehdä toisin! (Heittäytyy Rolf Juten sylihin. Nunnat ja munkit säikähtyvät.)

ROLF JUTE. Nyt olet vihdoinkin omani, eroittamattomasti omani!

ANTERO S. (Joka on tunkeutunut esiin, laskee toisen kätensä Rolf Juten, toisen Ebban kiireelle.) Olkaa onnelliset, rakkaat lapset! Minä annan teille parhaimman lahjan, mitä minulla on annettavana - isällisen siunauksen! Viha, kosto ja raivo sulavat rinnassa kuin kesäinen lumi, syvän, totisen lemмен valon lämmittäissä! Nyt vasta ymmärrän, mikä on autuaallisinta maailmassa: uskollisen rakkauden kova-in koettelemusten kautta hyvin ansaittu, mutta vaikeasti, saavutettu voittol - Pyhän Brigittan luostarille lahjoitan puolen omaisuudestani muistoksi tästä hetkestä. — Eteenpäin alttarin juurelle! Murheen juhlasta tuli ilon juhla!

(Hiljaisen laulu- sekä soittoäveleen soidessa lähestyvät kaikki alttaria. Rolf Jute ja Ebba polvistuvat alttarin eteen. Esirippu laskeutuu.)

Loppu.

End of Project Gutenberg's Raatimiehen tytär, by Evald Ferdinand Jahnsen

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK RAATIMIEHEN TYTÄR ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are

removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.